

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการรับเอาผลผลิตเทคโนโลยีใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น อัตราการใช้ที่ดินสูงขึ้น มีการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค อาหาร และการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อให้เพียงพอตามความต้องการของประชากร ทำให้ของเสีย เศษวัสดุ เศษสิ่งของเหลือใช้มีปริมาณสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญ และนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

มูลฝอย หรือของเสียเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีผลต่อสุขภาพอนามัย มูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากรตามที่กล่าวแล้ว การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม ปัญหาขยะมูลฝอยนับเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไข ซึ่งผลกระทบด้านผลเสียที่เห็นเด่นชัด ได้แก่ ปัญหาความสกปรกจากกองขยะที่มีกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของสัตว์แมลง รวมทั้งเชื้อโรคต่าง ๆ การปนเปื้อนต่อแหล่งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินจากการชะล้างขยะมูลฝอย ผลกระทบเหล่านี้ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เกิดความเดือดร้อนรำคาญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง

จากสภาพปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของชุมชนและมีแนวโน้มว่าจะรุนแรงและขยายพื้นที่ออกไปสู่สังคมในชนบท ตั้งแต่เมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นทั้งในส่วนกลาง ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน และประชาชนทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ มีจิตสำนึกในการหาแนวทางการแก้ไขและยุทธวิธีรูปแบบต่าง ๆ ที่จะสามารถควบคุมจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยให้ลดลงหรือหมดไปในที่สุด ซึ่งจะเป็นหน้าที่ของหน่วยราชการท้องถิ่นที่จะต้องจัดการ ทำการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยและกำจัดขยะมูลฝอยให้หมดไป โดยการพยายามหาแนวทางเพื่อที่จะลดปริมาณขยะมูลฝอยลงด้วยการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพในด้านการจัดเก็บ การขนขยะมูลฝอย และการเลือกใช้วิธีการจัดการขยะมูลฝอย โดยให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด พยายามตอบสนองความต้องการในการเพิ่มคุณภาพชีวิตรวมทั้งเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมและจัดการขยะมูลฝอย (กรมควบคุมมลพิษ. 2553 : ออนไลน์)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยจะเป็นภายในตำบล ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม (2553 : 36) มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอันพึงปรารถนาพร้อมกันไม่ให้มีปัญหาภายในชุมชน โดยมีแนวทางการพัฒนาสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย การบริหารจัดการและรณรงค์กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่ได้รับการจัดระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน จำนวนปริมาณขยะมูลฝอยที่ให้การบริการลดน้อยลง การดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง มีรถจัดเก็บขยะ 1 คัน จัดเก็บขยะในแต่ละจุดเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะมูลฝอยจากบ้านพักอาศัย มีเขตรับผิดชอบ 22 หมู่บ้าน (สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง, 2553 : 14)

ผลการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ตามแนวทางแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551 – 2553) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง ได้ตั้งเป้าหมายไว้ 168 โครงการ และสามารถดำเนินการได้ 85 โครงการ ซึ่งมีโครงการไม่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย คือ ยังมีขยะตกค้างในแต่ละวัน จนมีการร้องเรียนจากประชาชน ความร่วมมือของประชาชนในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้จากการประชุมร่วมกันยังอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาด้านการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง ได้แก่ การจัดหาพื้นที่ในการฝังกลบการเลือกวิธีการหรือกระบวนการกำจัดขยะที่เหมาะสมและไม่เกิดมลภาวะ การประเมินปริมาณขยะและค่าธรรมเนียม

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง เป็นการรับฟังเสียงสะท้อนของประชาชน ทำให้การบริการสาธารณะเป็นการติดต่อกันสองทางเพื่อสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วงให้สอดคล้องกับความต้องการประชาชนผู้รับบริการ ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาระบบการจัดการบริการสาธารณะให้ดีขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนาการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ใน 4 ด้าน (สุกัญญา พงษ์สุกิจวัฒน์. 2548 : 3) คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านค่าบริการที่จัดเก็บ และด้านการจัดการขยะมูลฝอย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่รับบริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3,771 ครัวเรือน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ครัวเรือนเป็นหน่วยตัวอย่าง (Sampling Unit) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2554 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 ครัวเรือน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน

3. ตั้งแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง การแสดงออกซึ่งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดด้วยการพูด การเขียน โดยมีความรู้ประสบการณ์ที่ได้มาจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานที่มาจากการแสดงออกนั้น และสภาพแวดล้อมมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น อาจแสดงออกได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ ทั้งนี้ความคิดเห็นจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. **การให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย** หมายถึง การให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านค่าบริการที่จัดเก็บ ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้

2.1 **ด้านบุคลากร** หมายถึง พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอยมีจำนวนเพียงพอ พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอยปฏิบัติงานโดยให้บริการประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคลใดเป็นพิเศษ มีความสุภาพในการให้บริการประชาชน มีความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีมารยาทในการปฏิบัติงาน เก็บขยะด้วยความเรียบร้อยและด้วยความรวดเร็ว

2.2 **ด้านวัสดุอุปกรณ์** หมายถึง ความเพียงพอของรถเก็บขนขยะมูลฝอยต่อการให้บริการ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บขยะมูลฝอย และความเหมาะสมของถังรองรับขยะมูลฝอย

2.3 **ด้านค่าบริการที่จัดเก็บ** หมายถึง อัตราค่าการเก็บเงินค่าบริการมีความเหมาะสมคุ้มค่าในการให้บริการ วิธีการในการจัดเก็บค่าบริการมีความสะดวกไม่ยุ่งยาก ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบในการจัดเก็บค่าบริการ

2.4 **ด้านการจัดการขยะมูลฝอย** หมายถึง ความเหมาะสมของระยะเวลาในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยเพียงพอต่อปริมาณขยะในแต่ละวัน ความเหมาะสมของการจัดเก็บขยะมูลฝอย ได้แก่ การเก็บกวาด การขนย้ายขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยมีความเหมาะสม

3. **ขยะมูลฝอย** หมายถึง เศษของที่ทิ้งแล้ว กระดาษ เศษผ้า เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ภาชนะสัตว์ และเศษวัตถุที่ทิ้งแล้วจากบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาด ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูลที่ต้องการเก็บและกำจัด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง
อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่รับบริการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University